

MAROSI GYULA
Életkép tolókocsival

Az öregnek bal lábát vágják le, térd felett. „Úgy le-
 kapták, mint Frédiről a gatyát!” – mondogatja, har-
 mincadjára már bosszant. Miféle mondás ez? Ki
 a franc az a Frédi, kik és miért kapták le a gatyáját?
 Mindenki Frédi bácsinak szólítja, az orvosok, a nő-
 vérek is, valódi nevét csak a hivatalos papírok is-
 merik.

Fogait elvesztette, csak a két alsó szemfoga maradt
 meg. Fogatlansága miatt alászállt a szájpadrólása, ettől
 alsó állkapcsa előrenyomult, amelyből úgy álltak ki
 maradék szemfogai, mint valami félrevert, rozsdás
 szögek. A frédizésen túl is állandóan beszél. Hangja
 rekedtes, sipító, mindenkibe beleköt. Érszűkület mi-
 att kellett levágni a lábát. „Megmondtam a profesz-
 szor úrnak, azt vág le belőlem, amit csak akar, csak
 a farkamat hagyja meg.” Alighanem agyi erei is el-
 meszesedtek. Le kéne kapni a fejét is. Mint Frédiről
 a gatyát.

Első számú kiszemeltje egy fiatalember, srác még,
 aki valamilyen beavatkozás után, kialudva magát,
 előszedte a telefonját, és vadul nyomkodni kezdte
 a gombokat. Ha kérdeztük, kiféle-miféle lenne, vagy
 miért van itt, szemét le nem véve a kis képernyőről,
 csak annyit válaszolt: „Áhá”. Elmerévült arcában
 csak a szeme vibrál, látszik, valójában nincs is jelen,
 a készülék mutatta másik világban él. Frédi bácsi
 többször próbálkozott, de hogy mindig csak áhákat
 kapott, begorombult:

– Azt hiszed, valami fasza gyerek vagy, mi? A mo-
 dern kor csodája! „Légy kreatív!” meg „valósítsd meg
 önmagad!”, mi? Vedeled a Pepsi Colát, és pocógteted
 azt a szart!

A srác telefont tartó keze fején tetoválás. Itt, a kór-
 házi steril környezetben úgy hat, mintha mocskos
 lenne. Alighanem ez is hergeli Frédi bácsit.

– Azt hiszed, fasza gyerek vagy, mi? Pedig rájö-
 hetnél, ha nem lennél idióta, hogy itt csak az alagsori
 tepsis legények a fasza legények! Majd ha odakerülsz,
 megtudod.

– Áhá.

– Tudod, mi vagy te? Csak egy rakás lószar!

– Áhá.

Egyszer éjszaka megébredtem, a srác az ágyában
 ülve akkor is a telefonját babrálta. A kis képernyő
 fénye a sötétben gyengén megvilágította az arcát:

valóban olyannak hatott, mint valami túlvilági lény,
 aki céltalanul bolyongva keresi a megnyugvást. Más-
 nap, a vizit után haza is mehetett. Nem lehetett ko-
 moly baja.

Helyére jön Rémusz bácsi. Gyapjas ősz haja van,
 vastag keretes szemüveget visel, és hogy jobban ha-
 sonlítson az eredetire, sötét a bőre, afféle próbanéger.
 Még szinte el se vackolódott, vitték a műtőbe. A nyom-
 belén tályog keletkezett, amit megnyitottak és kipu-
 coltak. Oldalvást fekszik az ágyon, hogy a fenéke ne
 érjen a matrachoz, fejét a párnába fúrva, egyfolytá-
 ban nyög. Az ő köreiben nem szokás lefojtani az ér-
 zéseket és az érzelmeket: akinek fájdalmai vannak,
 az nyögjön. Úgy könnyebb elviselni – lehet, hogy
 igaza van. De ezen túl is, a mi Rémusz bácsink az
 eredetihez képest egyáltalán nem szeret mesélni, in-
 kább morcos és hallgatag.

– Nővérke – rikkant Frédi bácsi –, ez az ember azt
 mondja – bök felém –, hogy minek magának az
 a szoros melltartó? Vidámabb lenne nélküle az éle-
 tünk!

Nem kell védekeznem, a nővérke tudja, hogy én
 nem mondtam ilyet. Hogy gondolni gondoltam, más
 dolog. Korai harmincas, arca nem igazán szép, de
 bizalomgerjesztő, szeme alja kissé karikás, talán az
 éjszakázásoktól, mozgása gyors, célratörő. Nem kö-
 vér, de afféle faros, husikás, a vékony, fehér köpeny
 alól csak felsejlik a fegyvelmező ruhadarab – mi ta-
 gadás: van mit a textilje alá gyömöszölni. Az öreg
 pimaszkodásán nem kapja fel a vizet, tárgyilagos han-
 gú megállapítást tesz:

– Frédi bácsi... maga egy strici.

Rég hallottam ezt a szót, megörülök neki. Az ame-
 rikai, modernnek tartott életstílushoz dörgölözve, már
 mindenféle más szavakat használunk erre a foga-
 lomra.

– Az, az! – rikoltja Frédi bácsi. – Mindig is az vol-
 tam, egy strici. Mert a nők imádják a striciket! Tud-
 játok mennyi nőm volt nekem?

– Álmodban – szólal meg váratlanul Rémusz bá-
 csi –, és amikor felébredtél, a bilibe lógott a kezed.

– Jaj, buzikám... mit tudsz te a nőkről?

Frédi bácsi a maga közönséges módján már több-
 ször elmét futtatott arról, kiféléknek és mitől szokott
 a nyombelükön fekély keletkezni, de eddig még nem
 buzizott. Rémusz bácsit, mint eddig is, nem érdekli,
 miket beszél ez a félbolond, de úgy látszik, a rengen-
 teg nő meghódításáról szóló hengegést nem tudta szó
 nélkül hagyni.

Circus Maximus (2012, tollrajz, tus)

A mellettem lévő ágyban egy nálam néhány évvel fiatalabb, de évtizedekkel elesettebb öregember feködött. Valamilyen gyomorműtétet hajtottak végre rajta. Hanyatt fekszik, karjába lóg az infúzió, álla leesett, nyelve fehér, meg se moccan – néha gyanakodva nézek rá, él-e még? Nem szeretném, ha meghalna. Láttam holtakat, talán sokat is, saját alvadt vérükben fekvő cafat-testeket, derékig szénné égettet, mintha csak békésen aludna, keményre fagyottat, de eddig senki nem lehelte ki tőlem méternyire a lelkét. Valójában nem akarom látni, hogy miféle tudat nélküli mozgások, hangok kíséretében végzem, ha ideje eljő – és jó. Ha már annyi mindent megúsztam, valószínűleg ágyban és párnák közt.

Állapotomban megalázottnak érzem magam, önérzetem csak egy köpetnyi keserű szájíz. Elfogadtam olyan dolgokat, amiket talán nem lett volna szabad. Mindaddig bizalmas viszonyban voltam a testemmel, figyeltem rá, megfogadtam intelmeit, ha kívánta, kényeztettem is, cserébe teljesítette az élethez, olykor csak a kedvtelésekhez szükséges fizikai erőt – néha akár sokat is –, sosem hagyott cserben férfiúi kalandjaim során, de most, hogy idegenek álltak közénk, és én beleegyeztem, hogy külső erők oldják meg konfliktusunkat, ez a bizalmi viszony megszakad. Megjelennek a kétségek, a bizonytalanság, nyomában

a kétségbeesés, az idegenek segélyéhez való kapkodás, a megalázó kiszolgáltatottság: ez már végzetesen az öregség. Mostantól fogva elkezdhetem számolgatni a még lehetségesnek tűnő éveit.

A nővér gyakran meglátogatja szomszédomat, igazít valamit az infúziós állványon, közel hajol hozzám, lehet, ugyanabból az okból, mint amiért én nézek rá aggódva: él-e még? Egy idő után egy műanyag kacsát hoz, lehúzza az öregről a pizsamanadrágot, és a szinte csontvékony lába közé helyezi. Ez utáni látogatásai során a kacsát vizsgálja, van-e benne vizelet. Nincs. Néhány óra múlva kezében valami műanyag csővel érkezik.

– Az érzéstelenítők miatt nem indul be a vizelet... meg kell katétereznem.

Megfogta a réműletében szinte teljesen a hasfalba húzódtott hímtagot, valamennyire kihúzta, majd marokra fogva vért pumpált bele. Kellő állapotba hozva, lehúzta a fitymát, majd a makkot két oldalán összenyomva, megnyitotta a húgycső kivezető nyílását. Egy átlátszó műanyag zacskóban végződő, vékony műanyag csövet vezetett bele – láttán altestem összerándult, elképzelni se tudtam, hogy ez lehetséges. Nem kíméletlen, de határozott mozdulatokkal, meglepően hosszú szakaszt vezetett bele, míg meg nem jelent a műanyag zacskóban a gyanúsán sötét színű

vizelet. A zacskót az ágyból kilógatva, szépen betakargatta az öreget, és távozott.

Amit láttam, kétségtelenül szabályos, szakszerű egészségügyi eljárás. Valahogy mégsem tudtam elvonnakoztatni, hogy aki alkalmazta: nő. Ettől kezdve más szemmel néztem a nővére. A szakszerű eljárás mikéntjén túl, vajon milyen minőségű kapcsolatokat létesíthet más férfiakkal? Mert a szaktudás meglete jelen kell, hogy legyen. És az efféle rutintudások kevésbé ihletett helyzetekben előbújnak. Elképzeltem: ha egy női lény – lehetne az akár a nővér is, köpeny és melltartó nélkül persze – ilyen rideg céltudatossággal nyúlna férfi testemhez, alighanem afféle vad-disznóhorkantásokat hallatva, elmenekülnék.

A mütös, nyilván valamilyen ócskaságraktárból egy tolokocsit hoz fel Frédi bácsinak. Régimódi, egyik kereke csámpás is, de az öregnek elfoglaltságot ad: gyakorolja, hogyan ugorhat az ágyból a kocsiba, a kocsiról vissza az ágyra. Igazán rendesek vele a kórháziai: talán már haza is küldhetnék, de tudják, egyedül él, magát kell ellátnia – pár napig még itt tartják, itt legalább rendszeresen kap enni. Néhány métert előre-hátra kocsizik a teremben – több hely nincs. „Ember – mondja nekem –, fuvarozzon már ki a klozetra!” Hát éppen megtehetem. Mozogni muszáj, nehogy összenövések keletkezzenek. És kocsit tolni jó: kicsit rátehénkedhet az ember, és nem stréber, fogcsikorgató sétát tesz az egészsége érdekében, hanem valamit csinál: kitolja Frédi bácsit a klozetra. Eddig mankóval szépen kiugrált, de akinek kocsija van, az

már nem szeret gyalogolni. Megyek az ágyához, úgy ugrik át a kocsiba, mint a szöcske. Fenét van ennek érszükülete. Lecsapom a jobb oldali lábtartót, mehetünk.

– Ember! A másikat is csapja le!

– Minek, ha nincs ott láb?

– Akkor is! Mindennek megvan a maga rendje.

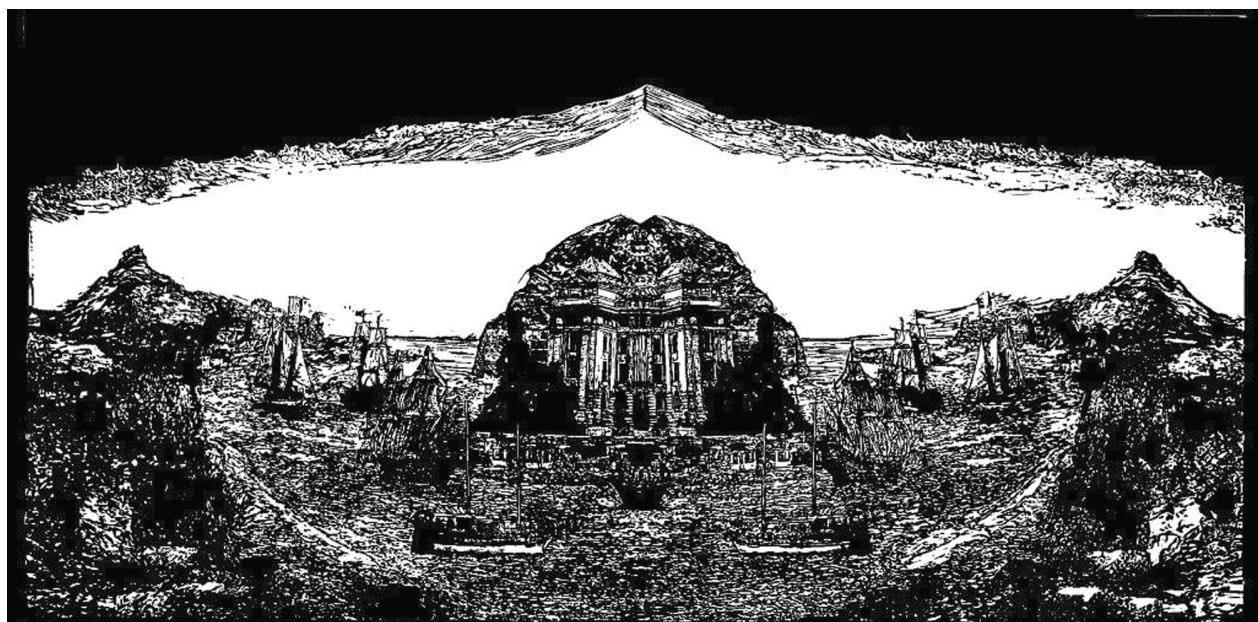
Lecsapom. Igaz, talán nem is a láb fontos, hanem a lábtartó. Mert mindennek megvan a maga rendje. Jutalmul rám vigyorog. Kopasz feje teteje korpás. Nyakán tízforintos nagyságú vörös folt. Ha furunkulussá érlelődik, majd azt is lekaphatják. Mint Frédiről a gatyát.

A folyosón meglepően sokan vannak, csendben üldögélnek a padokon. Orvosra várnak, felvételre, leletekre, ki tudja. A szokásos kórházi a hangulat: hervadt, de reménykedő, magányos, de együttérző. Frédi bácsi felrikolt a sokaság láttán:

– Nézd, ember, mennyien vannak! És ezek mind élni akarnak. Azt hiszik, jár nekik... hát egy francot!

Miután minden szem részegeződik, egy visszafogott, leereszkedő, de barátságosságot sugalló kézmozdulattal üdvözli őket – ahogy a pápa szokta Húsvétkor a zarándokokat, vagy ahogy Sztálin elvtárs üdvözölte a május elsejei felvonulókat. Egy közepkorú férfi bólogatva rámosolyog, jelezve, hogy ő érti a viccet.

– Ne vigyorogj, öcsi, te is csak egy rakás lószar vagy! Tudhatnád már, hogy nálunk csak az alagsori tepsis legények a fasza legények!

Simplicissimus I. (2012, linómetszet)